

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๒/๑๑๖

กรมราชทัณฑ์
๒๒๒ ถนนนนทบุรี ๑
อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง กำชับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ ๐๗๐๘.๒/๒๐๓๖๖ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมราชทัณฑ์ ได้แจ้งแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานมีระบบการจัดการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการจัดการขยะในเรือนจำยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ไม่มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ทิ้งขยะไม่ถูกประเภท ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ในการจัดการขยะที่ถูกต้อง และมีขยะตกค้างล้นเรือนจำ อาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความสะอาด กลิ่นไม่พึงประสงค์และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์แมลงนำโรคต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาการปนเปื้อนของแหล่งน้ำผิวดิน/ใต้ดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังในเรือนจำตลอดจนปัญหาสุขภาพของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานมีระบบการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. การคัดแยกขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ให้เรือนจำและทัณฑสถานคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้หรือขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไป และขยะติดเชื้อ โดยเก็บกักขยะมูลฝอยที่ทำการคัดแยกแล้วในถุงหรือถังรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทตามที่กำหนด และจัดให้มีปริมาณถังขยะที่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอย ถังขยะมีลักษณะแข็งแรง ทนทาน มีฝาปิดมิดชิด

๒. ให้จัดหาถังขยะ พร้อมฝาปิดเพื่อรองรับเศษอาหารที่เหลือจากการจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขังไว้ที่โรงเลี้ยง โดยให้กำชับให้ผู้ต้องขังเขี่ยเศษอาหารลงถังขยะที่จัดเตรียมไว้ก่อนนำถาดภาชนะใส่ลงถังที่รองรับในการจัดเลี้ยง เพื่อนำเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น เศษอาหาร นำไปเลี้ยงสัตว์ เศษผัก ผลไม้ ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/EM เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้ต้องขังมีวินัย และช่วยลดปริมาณเศษอาหารตกค้าง เกิดคราบไขมันขณะล้างทำความสะอาด ซึ่งส่งผลต่อระบบการบำบัดน้ำเสียของเรือนจำ

๓. ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมทุกวัน โดยขนย้ายขยะมูลฝอยไปที่จุดพักขยะก่อนนำไปกำจัด รวบรวมใส่ถุงมัดมิดชิด ไม่รั่วซึม แยกประเภทเป็นสัดส่วน โดยที่พักขยะต้องดูแลรักษาความสะอาด ไม่มีน้ำขัง

๔. ให้ดำเนินการตามแนวทางการลดขยะมูลฝอย ๗ R และให้รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังให้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะมูลฝอย (Refuse) การเลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตได้ (Return) การใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำจนกว่าบรรจุภัณฑ์จะเสื่อมสภาพการใช้งาน (Reuse) เลือกใช้สินค้าแบบเติม (Refill) การซ่อมแซมเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ (Repair) การแยกขยะให้ง่ายต่อการไปแปรรูป (Recycle) และเลือกสินค้าที่มีอายุการใช้งานนาน ๆ (Reduce)

/ ๕. การจัดการ...

๕. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

๕.๑ ให้คัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด แยกวัสดุมีคมและไม่มีคม ในภาชนะที่ไม่ปะปนกัน

๕.๒ เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุมีคม ในภาชนะที่ทำด้วยวัสดุแข็งแรง ทนทานต่อการทะลุ และวัสดุประเภทไม่มีคม ใส่ในถุงสีแดงทึบแสง มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย มีเครื่องหมายและคำเตือนบ่งบอกให้ทราบว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ โดยมัดปากถุงให้มิดชิด

๕.๓ ขนย้ายขยะมูลฝอยติดเชื้อโดยผู้ปฏิบัติงานต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย ใส่ผ้ากันเปื้อน ใส่หมวก ผ้าปิดปากปิดจมูก ถุงมือยางหนาและรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ในขณะปฏิบัติงานต้องกำหนดเส้นทาง และระยะเวลาขนอย่างแน่นอน ห้ามหยุดพักที่จุดใด จุดหนึ่ง ทั้งนี้ต้องทำความสะอาดรถเข็น และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานทุกวัน

๕.๔ ลักษณะรถเข็นที่ใช้ขนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ มีพื้นและผนังทึบ ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่ายด้วยน้ำ และมีฝาปิดมิดชิดป้องกันสัตว์และแมลงนำโรค มีข้อความสีแดงที่รถว่า “รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น” มีอุปกรณ์สำหรับเก็บมูลฝอยติดเชื้อ ในกรณีตกหล่นไว้ประจำที่รถเข็น

๕.๕ สถานที่พักมูลฝอยติดเชื้อ เป็นห้องหรืออาคารเฉพาะแยกจากอาคารอื่น และอยู่ในที่สะดวกต่อการขนย้ายมูลฝอยไปกำจัด พื้นและผนังเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย มีข้อความเป็นคำเตือนขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ” ไว้ที่หน้าห้องหรือหน้าอาคาร

๕.๖ การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ กรณีดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากราชการส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้ หรือกรณีให้ผู้อื่นกำจัดให้ต้องมีหนังสือ/เอกสารแสดงชื่อหน่วยงานที่รับมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัดที่ได้รับอนุญาต และแสดงสถานที่กำจัดที่เชื่อได้ว่ามีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีที่ถูกต้อง

๖. มอบหมายเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการขยะของเรือนจำเป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล รวมทั้งการนำขยะไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การนำไปเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้แจ้งเรือนจำ..... ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจุฑารัตน์ จินตกานนท์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองบริการทางการแพทย์
กลุ่มงานส่งเสริมอนามัย
โทร./โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๔

ผู้ว่าราชการจังหวัด ๖๐ แห่ง

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ / รจจ.กระบี่
๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี / รจจ.กาญจนบุรี / รจอ.ทองผาภูมิ
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ / รจจ.กาฬสินธุ์
๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น / รจอ.พล
๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี / รจจ.จันทบุรี
๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท / รจจ.ชัยนาท
๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ / รจจ.ชัยภูมิ
๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร / รจจ.ชุมพร /รจอ.หลังสวน
๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย / รจอ.เทิง
๑๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ / รจอ.ฝาง
๑๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง / รจจ.ตรัง
๑๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด / รจจ.ตราด
๑๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก / รจอ.แม่สอด
๑๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก / รจจ.นครนายก
๑๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา / รจอ.บัวใหญ่ / รจอ.สีคิ้ว
๑๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช / รจอ.ทุ่งสง / รจอ.ปากพนัง
๑๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี / รจจ.นนทบุรี
๑๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส / รจจ.นราธิวาส
๑๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน / รจจ.น่าน
๒๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ / รจจ.บึงกาฬ
๒๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ / รจจ.บุรีรัมย์ / รจอ.นางรอง
๒๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี / รจจ.ปทุมธานี / รจอ.ธัญบุรี
๒๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ / รจจ.ประจวบคีรีขันธ์
๒๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี / รจจ.ปราจีนบุรี / รจอ กบินทร์บุรี
๒๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา / รจจ.พะเยา
๒๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา / รจจ.พังงา / รจอ.ตะกั่วป่า
๒๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา / รจจ.พระนครศรีอยุธยา
๒๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร / รจจ.พิจิตร
๒๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก / รจจ.พิษณุโลก
๓๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ / รจจ.เพชรบูรณ์ / รจอ.หล่มสัก
๓๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ / รจจ.แพร่
๓๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต / รจจ.ภูเก็ต
๓๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม / รจจ.มหาสารคาม
๓๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร / รจจ.มุกดาหาร
๓๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน / รจจ.แม่ฮ่องสอน / รจอ.แม่สะเรียง
๓๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา / รจอ.เบตง
๓๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร / รจจ.ยโสธร
๓๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง / รจจ.ระนอง
๓๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด / รจจ.ร้อยเอ็ด

ผู้ว่าราชการจังหวัด ๖๐ แห่ง (ต่อ)

๔๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี / รจอ.ชัยบาดาล
๔๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน / รจจ.ลำพูน
๔๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย / รจจ.เลย
๔๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ / รจจ.ศรีสะเกษ / รจอ.กันทรลักษณ์
๔๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร / รจจ.สกลนคร / รจอ.สว่างแดนดิน
๔๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา / รจจ.สงขลา / รจอ.นาทวี
๔๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล / รจจ.สตูล
๔๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร / รจจ.สมุทรสาคร
๔๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว / รจจ.สระแก้ว
๔๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี / รจจ.สระบุรี
๕๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี / รจจ.สิงห์บุรี
๕๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย / รจจ.สุโขทัย / รจอ.สวรรคโลก
๕๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี / รจจ.สุพรรณบุรี
๕๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี / รจอ.เกาะสมุย / รจอ.ไชยา
๕๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ / รจอ.รัตนบุรี
๕๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย / รจจ.หนองคาย
๕๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู / รจจ.หนองบัวลำภู
๕๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง / รจจ.อ่างทอง
๕๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ / รจจ.อุตรดิตถ์
๕๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี / รจจ.อุทัยธานี
๖๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ / รจจ.อำนาจเจริญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ กองบริการทางการแพทย์ โทร. ๐๒ ๙๖๗ ๓๓๕๔ ภายใน ๑๐๕ ๑๐๖

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๒/๑๑๑๗ **วันที่** ๑๖ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง กำชับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ

เรียน

ตามที่ กรมราชทัณฑ์ ได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๐๘.๒/๒๐๓๖๖ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานมีระบบการจัดการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการจัดการขยะในเรือนจำยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ไม่มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ทิ้งขยะไม่ถูกประเภท ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ในการจัดการขยะที่ถูกต้อง และมีขยะตกค้างล้นเรือนจำ อาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องความสะอาด กลิ่นไม่พึงประสงค์และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์แมลงนำโรคต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาการปนเปื้อนของแหล่งน้ำผิวดิน/ใต้ดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังในเรือนจำตลอดจนปัญหาสุขภาพของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานมีระบบการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. การคัดแยกขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ให้เรือนจำและทัณฑสถานคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้หรือขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไป และขยะติดเชื้อ โดยเก็บกักขยะมูลฝอยที่ทำการคัดแยกแล้วในถุงหรือถังรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทตามที่กำหนด และจัดให้มีปริมาณถังขยะที่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอย ถังขยะมีลักษณะแข็งแรง ทนทาน มีฝาปิดมิดชิด

๒. ให้จัดหาถังขยะ พร้อมฝาปิดเพื่อรองรับเศษอาหารที่เหลือจากการจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขังไว้ที่โรงเลี้ยง โดยให้กำชับให้ผู้ต้องขังเขี่ยเศษอาหารลงถังขยะที่จัดเตรียมไว้ก่อนนำถาดภาชนะใส่ลงถังที่รองรับในการจัดเลี้ยง เพื่อนำเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น เศษอาหาร นำไปเลี้ยงสัตว์ เศษผัก ผลไม้ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/EM เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้ต้องขังมีวินัย และช่วยลดปริมาณเศษอาหารตกค้างเกิดคราบไขมันขณะล้างทำความสะอาด ซึ่งส่งผลต่อระบบการบำบัดน้ำเสียของเรือนจำ

๓. ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมทุกวัน โดยขนย้ายขยะมูลฝอยไปที่จุดพักขยะก่อนนำไปกำจัด รวบรวมใส่ถุงมัดมิดชิด ไม่รั่วซึม แยกประเภทเป็นสัดส่วน โดยที่พักขยะต้องดูแลรักษาความสะอาด ไม่มีน้ำขัง

๔. ให้ดำเนินการตามแนวทางการลดขยะมูลฝอย ๗ R และให้รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังให้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะมูลฝอย (Refuse) การเลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตได้ (Return) การใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำจนกว่าบรรจุภัณฑ์จะเสื่อมสภาพการใช้งาน (Reuse) เลือกใช้สินค้าแบบเติม (Refill) การซ่อมแซมเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ (Repair) การแยกขยะให้ง่ายต่อการไปแปรรูป (Recycle) และเลือกสินค้าที่มีอายุการใช้งานนาน ๆ (Reduce)

๕. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

๕.๑ ให้คัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด แยกวัสดุมีคมและไม่มีคม ในภาชนะที่ไม่ปะปนกัน

๕.๒ เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุมีคม ในภาชนะที่ทำด้วยวัสดุแข็งแรง ทนทานต่อการทะลุ และวัสดุประเภทไม่มีคม ใส่ในถุงสีแดงทึบแสง มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย มีเครื่องหมายและคำเตือนบ่งบอกให้ทราบว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ โดยมัดปากถุงให้มิดชิด

/ ๕.๓ ขนย้ายขยะ...

๕.๓ ขนย้ายขยะมูลฝอยติดเชื้อ โดยผู้ปฏิบัติงานต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย ใส่ผ้ากันเปื้อน ใส่หมวก ผ้าปิดปากปิดจมูก ถุงมือยางหนาและรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ในขณะปฏิบัติงานต้องกำหนดเส้นทาง และระยะเวลาขนอย่างแน่นอน ห้ามหยุดพักที่จุดใด จุดหนึ่ง ทั้งนี้ต้องทำความสะอาดรถเข็น และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานทุกวัน

๕.๔ ลักษณะรถเข็นที่ใช้ขนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ มีพื้นและผนังทึบ ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่ายด้วยน้ำ และมีฝาปิดมิดชิดป้องกันสัตว์และแมลงนำโรค มีข้อความสีแดงที่รถว่า “รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น” มีอุปกรณ์สำหรับเก็บมูลฝอยติดเชื้อ ในกรณีตกหล่นไว้ประจำที่รถเข็น

๕.๕ สถานที่พักมูลฝอยติดเชื้อ เป็นห้องหรืออาคารเฉพาะแยกจากอาคารอื่น และอยู่ในที่สะดวกต่อการขนย้ายมูลฝอยไปกำจัด พื้นและผนังเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย มีข้อความเป็นคำเตือนขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ” ไว้ที่หน้าห้องหรือหน้าอาคาร

๕.๖ การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ กรณีดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากราชการส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้ หรือกรณีให้ผู้อื่นกำจัดให้ต้องมีหนังสือ/เอกสารแสดงชื่อหน่วยงานที่รับมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัดที่ได้รับอนุญาต และแสดงสถานที่กำจัดที่เชื่อได้ว่ามีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีที่ถูกต้อง

๖. มอบหมายเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการขยะของเรือนจำเป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล รวมทั้งการนำขยะไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การนำไปเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาวจุฑารัตน์ จินตกานนท์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน สถานกักขัง และสถานกักกัน ๖๖ แห่ง

๑. เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
๒. เรือนจำพิเศษธนบุรี
๓. เรือนจำพิเศษพัทยา
๔. เรือนจำพิเศษมีนบุรี
๕. เรือนจำกลางกำแพงเพชร
๖. เรือนจำกลางขอนแก่น
๗. เรือนจำกลางเขาบิน
๘. เรือนจำกลางคลองเปรม
๙. เรือนจำกลางคลองไผ่
๑๐. เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา
๑๑. เรือนจำกลางชลบุรี
๑๒. เรือนจำกลางเชียงราย
๑๓. เรือนจำกลางเชียงใหม่
๑๔. เรือนจำกลางตาก
๑๕. เรือนจำกลางนครปฐม
๑๖. เรือนจำกลางนครพนม
๑๗. เรือนจำกลางนครราชสีมา
๑๘. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
๑๙. เรือนจำกลางนครสวรรค์
๒๐. เรือนจำกลางบางขวาง
๒๑. เรือนจำกลางปัตตานี
๒๒. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา
๒๓. เรือนจำกลางพัทลุง
๒๔. เรือนจำกลางพิษณุโลก
๒๕. เรือนจำกลางเพชรบุรี
๒๖. เรือนจำกลางยะลา
๒๗. เรือนจำกลางระยอง
๒๘. เรือนจำกลางราชบุรี
๒๙. เรือนจำกลางลพบุรี
๓๐. เรือนจำกลางลำปาง
๓๑. เรือนจำกลางสงขลา
๓๒. เรือนจำกลางสมุทรปราการ
๓๓. เรือนจำกลางสมุทรสงคราม
๓๔. เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี
๓๕. เรือนจำกลางสุรินทร์
๓๖. เรือนจำกลางอุดรธานี
๓๗. เรือนจำกลางอุบลราชธานี
๓๘. ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก
๓๙. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
๔๐. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น
๔๑. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี
๔๒. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา
๔๓. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง
๔๔. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา
๔๕. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
๔๖. ทัณฑสถานเปิดทุ่งเบญจา
๔๗. ทัณฑสถานเปิดบ้านนาวง
๔๘. ทัณฑสถานเปิดบ้านเนินสูง
๔๙. ทัณฑสถานเปิดหนองน้ำขุ่น
๕๐. ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง
๕๑. ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
๕๒. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
๕๓. ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช
๕๔. ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา
๕๕. ทัณฑสถานหญิงกลาง
๕๖. ทัณฑสถานหญิงชลบุรี
๕๗. ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่
๕๘. ทัณฑสถานหญิงธนบุรี
๕๙. ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา
๖๐. ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
๖๑. ทัณฑสถานหญิงสงขลา
๖๒. สถานกักขังกลางจังหวัดตราด
๖๓. สถานกักขังกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
๖๔. สถานกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี
๖๕. สถานกักขังกลางจังหวัดร้อยเอ็ด
๖๖. สถานกักขังกลางจังหวัดลำปาง

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๒/๑๑๑๘

ถึง

กรมราชทัณฑ์ ขอส่งสำเนาหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๐๕.๒/๑๑๑๗ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๖ เรื่อง กำชับแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำ

ฉะนั้น จึงขอส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการต่อไป

กองบริการทางการแพทย์
กลุ่มงานส่งเสริมอนามัย
โทร./โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๔

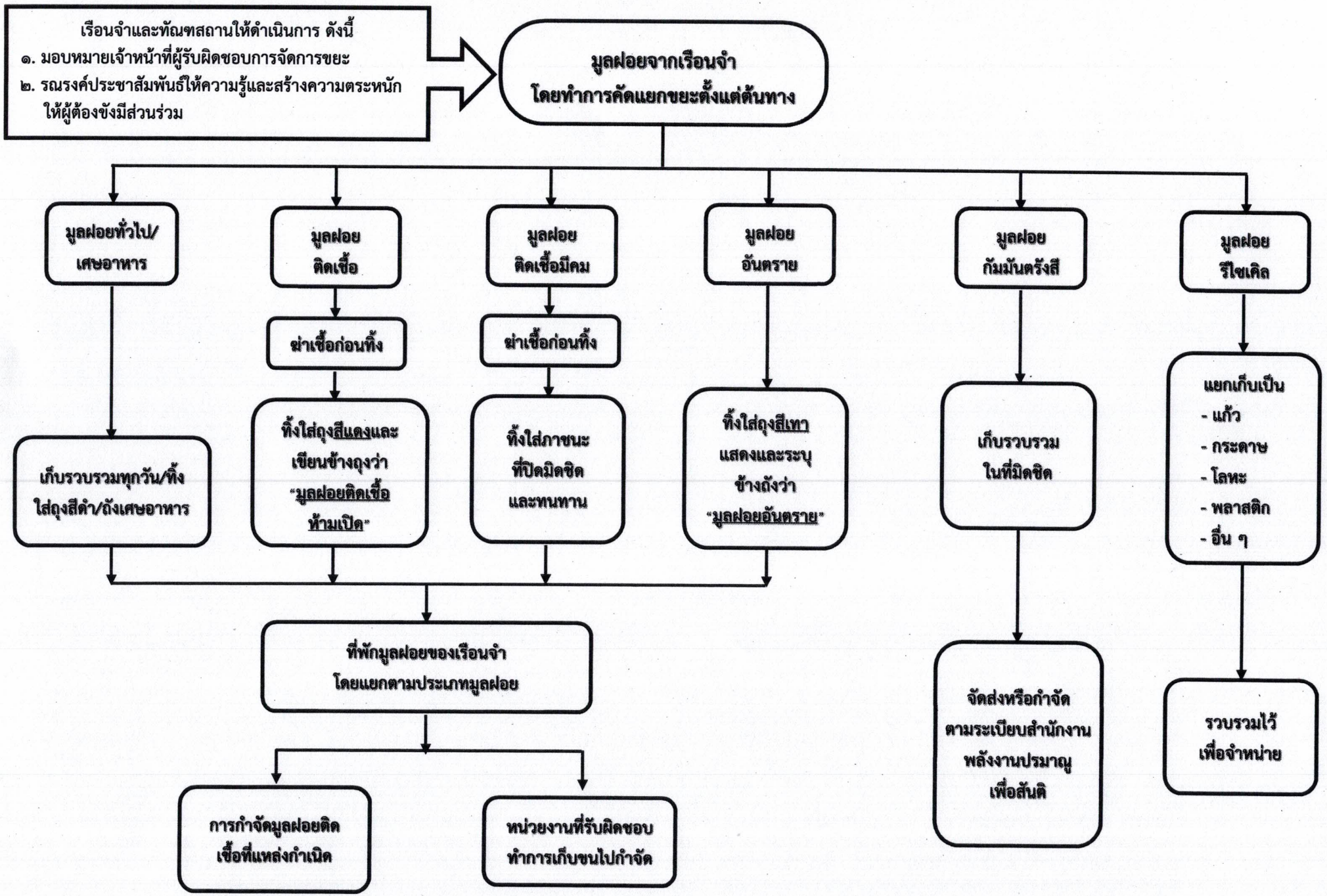
เรือนจำจังหวัด / เรือนจำอำเภอ ๗๕ แห่ง

๑. เรือนจำจังหวัดกระบี่ / จังหวัดกระบี่
๒. เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี / จังหวัดกาญจนบุรี
๓. เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์ / จังหวัดกาฬสินธุ์
๔. เรือนจำจังหวัดจันทบุรี / จังหวัดจันทบุรี
๕. เรือนจำจังหวัดชัยนาท / จังหวัดชัยนาท
๖. เรือนจำจังหวัดชัยภูมิ / จังหวัดชัยภูมิ
๗. เรือนจำจังหวัดชุมพร / จังหวัดชุมพร
๘. เรือนจำจังหวัดตรัง / จังหวัดตรัง
๙. เรือนจำจังหวัดตราด / จังหวัดตราด
๑๐. เรือนจำจังหวัดนครนายก / จังหวัดนครนายก
๑๑. เรือนจำจังหวัดนนทบุรี / จังหวัดนนทบุรี
๑๒. เรือนจำจังหวัดนราธิวาส / จังหวัดนราธิวาส
๑๓. เรือนจำจังหวัดน่าน / จังหวัดน่าน
๑๔. เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ / จังหวัดบึงกาฬ
๑๕. เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ / จังหวัดบุรีรัมย์
๑๖. เรือนจำจังหวัดปทุมธานี / จังหวัดปทุมธานี
๑๗. เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ / จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๑๘. เรือนจำจังหวัดปราจีนบุรี / จังหวัดปราจีนบุรี
๑๙. เรือนจำจังหวัดพะเยา / จังหวัดพะเยา
๒๐. เรือนจำจังหวัดพังงา / จังหวัดพังงา
๒๑. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา / จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๒. เรือนจำจังหวัดพิจิตร / จังหวัดพิจิตร
๒๓. เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก / จังหวัดพิษณุโลก
๒๔. เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ / จังหวัดเพชรบูรณ์
๒๕. เรือนจำจังหวัดแพร่ / จังหวัดแพร่
๒๖. เรือนจำจังหวัดภูเก็ต / จังหวัดภูเก็ต
๒๗. เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม / จังหวัดมหาสารคาม
๒๘. เรือนจำจังหวัดมุกดาหาร / จังหวัดมุกดาหาร
๒๙. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน / จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓๐. เรือนจำจังหวัดยโสธร / จังหวัดยโสธร
๓๑. เรือนจำจังหวัดระนอง / จังหวัดระนอง
๓๒. เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด / จังหวัดร้อยเอ็ด
๓๓. เรือนจำจังหวัดลำพูน / จังหวัดลำพูน
๓๔. เรือนจำจังหวัดเลย / จังหวัดเลย
๓๕. เรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ / จังหวัดศรีสะเกษ
๓๖. เรือนจำจังหวัดสกลนคร / จังหวัดสกลนคร
๓๗. เรือนจำจังหวัดสงขลา / จังหวัดสงขลา
๓๘. เรือนจำจังหวัดสตูล / จังหวัดสตูล
๓๙. เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร / จังหวัดสมุทรสาคร
๔๐. เรือนจำจังหวัดสระแก้ว / จังหวัดสระแก้ว

เรือนจำจังหวัด / เรือนจำอำเภอ ๗๕ แห่ง (ต่อ)

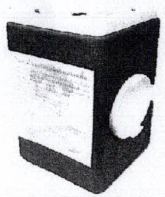
๔๑. เรือนจำจังหวัดสระบุรี / จังหวัดสระบุรี
๔๒. เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี / จังหวัดสิงห์บุรี
๔๓. เรือนจำจังหวัดสุโขทัย / จังหวัดสุโขทัย
๔๔. เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี / จังหวัดสุพรรณบุรี
๔๕. เรือนจำจังหวัดหนองคาย / จังหวัดหนองคาย
๔๖. เรือนจำจังหวัดหนองบัวลำภู / จังหวัดหนองบัวลำภู
๔๗. เรือนจำจังหวัดอ่างทอง / จังหวัดอ่างทอง
๔๘. เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ / จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๙. เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี / จังหวัดอุทัยธานี
๕๐. เรือนจำจังหวัดอำนาจเจริญ / จังหวัดอำนาจเจริญ
๕๑. เรือนจำอำเภอกบินทร์บุรี / จังหวัดปราจีนบุรี
๕๒. เรือนจำอำเภอกันทรลักษณ์ / จังหวัดศรีสะเกษ
๕๓. เรือนจำอำเภอเกาะสมุย / จังวัดสุราษฎร์ธานี
๕๔. เรือนจำอำเภอชัยบาดาล / จังหวัดลพบุรี
๕๕. เรือนจำอำเภอไชยา / จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๕๖. เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า / จังหวัดพังงา
๕๗. เรือนจำอำเภอทองผาภูมิ / จังหวัดกาญจนบุรี
๕๘. เรือนจำอำเภอทุ่งสง / เรือนจำอำเภอปากพนัง / จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕๙. เรือนจำอำเภอเทิง / จังหวัดเชียงราย
๖๐. เรือนจำอำเภอธัญบุรี / จังหวัดปทุมธานี
๖๑. เรือนจำอำเภอนางรอง / จังหวัดบุรีรัมย์
๖๒. เรือนจำอำเภอนาทวี / จังหวัดสงขลา
๖๓. เรือนจำอำเภอบัวใหญ่ / จังหวัดนครราชสีมา
๖๔. เรือนจำอำเภอเบตง / จังหวัดยะลา
๖๕. เรือนจำอำเภอฝาง / จังหวัดเชียงใหม่
๖๖. เรือนจำอำเภอพล / จังหวัดขอนแก่น
๖๗. เรือนจำอำเภอภูเขียว / จังหวัดชัยภูมิ
๖๘. เรือนจำอำเภอแม่สอด / จังหวัดตาก
๖๙. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง / จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๗๐. เรือนจำอำเภอรัตนบุรี / จังหวัดสุรินทร์
๗๑. เรือนจำอำเภอสวรรคโลก / จังหวัดสุโขทัย
๗๒. เรือนจำอำเภอสว่างแดนดิน / จังหวัดสกลนคร
๗๓. เรือนจำอำเภอสีคิ้ว / จังหวัดนครราชสีมา
๗๔. เรือนจำอำเภอหล่มสัก / จังหวัดเพชรบูรณ์
๗๕. เรือนจำอำเภอหลังสวน / จังหวัดชุมพร

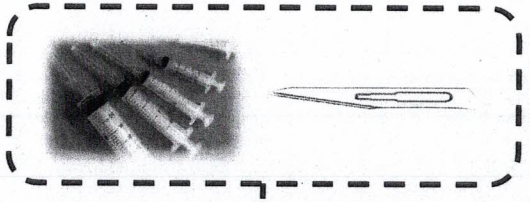
แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในเรือนจำและทัณฑสถาน

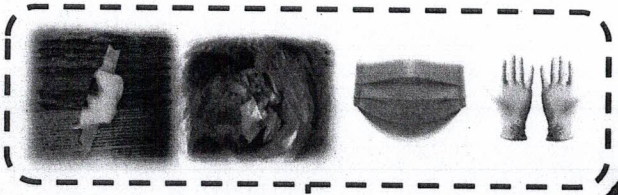
ผังการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ

บรรจุไม่เกิน 3/4
ของความจุภาชนะ

วัสดุมีคม

คัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

วัสดุไม่มีคม

บรรจุไม่เกิน 2/3
ของความจุภาชนะ

การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ

ที่พักรวม
มูลฝอยติดเชื้อ

กำจัด

01 ดำเนินการกำจัดมูลฝอยเอง

02 ส่งต่อให้หน่วยงานอื่นรับไปกำจัด

☞เผาในเตาเผา ชนิด 2 ห้องเผา ได้แก่
เผามูลฝอยติดเชื้อที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 760°C
และห้องเผาควันที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 1,000°C
☞หรือวิธีการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ
และมีการตรวจสอบทางชีวภาพ

☞กำหนดเส้นทางและเวลา
เคลื่อนย้ายที่แน่นอน
ห้ามหยุดพักที่จุดใด จุดหนึ่ง

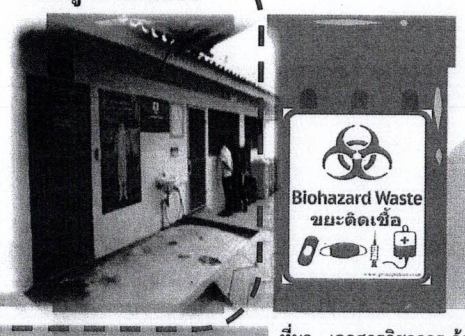
การแต่งกาย

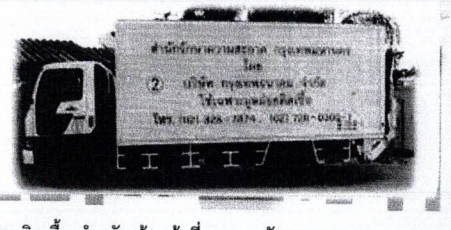
รถเข็นขยะติดเชื้อ

ที่พักมูลฝอยติดเชื้อ

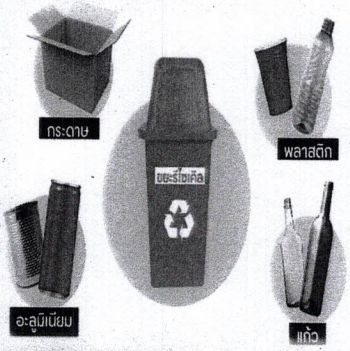
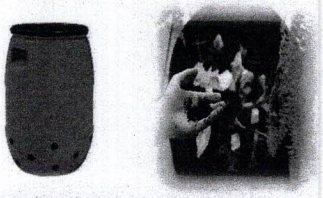

หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจาก อปท.

ที่มา : เอกสารวิชาการ ด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ สำหรับเจ้าหน้าที่กรมอนามัย , พฤษภาคม ๒๕๖๑

หลักการจัดการขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล

ขยะทั่วไป	ขยะอินทรีย์	ขยะรีไซเคิล
		
เก็บรวบรวมทุกวัน/ ใส่ถุงสีดำ ↓ อปท.มาเก็บขนทุกวัน ↓ กำจัดอย่างถูกต้อง เช่น การฝังกลบ	↓ เก็บทุกวัน -เศษอาหาร นำไปเลี้ยงสัตว์ -เศษผัก ผลไม้ ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/EM -เศษกิ่งไม้ ใบไม้ เศษอาหาร ทำปุ๋ยหมัก -รวบรวมใส่ถังมีฝาปิด ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้ประโยชน์ ⊗ ไม่ทิ้ง ถุงพลาสติก โลหะ เศษแก้ว ฯลฯ ปะปนในขยะย่อยสลาย	↓ นัดวันเก็บทุกวัน/.... ของสัปดาห์ โดย อปท./ผู้รับซื้อ/ธนาคารขยะรีไซเคิล/อื่น ๆ

ประเภทของขยะมูลฝอย

ลำดับ	ประเภทมูลฝอย	ความหมาย	ตัวอย่างขยะ
๑	มูลฝอยที่ย่อยสลายได้	เป็นมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์ที่สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้	เศษอาหาร เศษผักผลไม้ มูลสัตว์ ซากสัตว์
๒	มูลฝอยทั่วไป	เป็นมูลฝอยที่เป็นสารอนินทรีย์ จะย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นมูลฝอยอันตรายและรีไซเคิลไม่ได้	ซองบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม เศษวัสดุก่อสร้าง
๓	มูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่หรือมูลฝอยรีไซเคิล	เป็นมูลฝอยที่สามารถนำมาขายเพื่อส่งไปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้	แก้ว กล่องกระดาษ ขวดน้ำ เศษโลหะ ยางรถยนต์
๔	มูลฝอยอันตราย	มูลฝอยปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี	สารเคมีทิ้งแล้ว ยาเสื่อมสภาพ ของมีคม ภาชนะที่มีแรงดัน
๕	มูลฝอยติดเชื้อ	เป็นมูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปน ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยแล้วสามารถทำให้เกิดโรค	มูลฝอยที่เปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง ของมีคมติดเชื้อที่ใช้แล้ว หรือมูลฝอยเป็นวัคซีนทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น ป้องกันวัณโรค หัด โปลิโอ คางทูม อีสุกอีใส

การปฏิบัติตัวของผู้ทำหน้าที่คัดแยกขยะ

๑. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องสวมเสื้ออุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น เสื้อคลุม ถุงมือ ผ้าปิดปากปิดจมูก แว่นตา รองเท้าบูท
๒. ไม่คัดแยกขยะในขณะร่างกายเจ็บป่วย หรือมีบาดแผล
๓. ควรทำความสะอาดร่างกาย โดยการอาบน้ำ ฟอกสบู่ทุกครั้งหลังปฏิบัติงานเสร็จ
๔. ทำความสะอาดเสื้อผ้า อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายหลังการเลิกใช้งานแต่ละครั้ง
๕. ผู้ปฏิบัติงานควรได้รับการตรวจสุขภาพและวัคซีนป้องกันโรค เช่น บาดทะยัก
๖. ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะที่ถูกสุขลักษณะให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการจัดที่พักมูลฝอยรวม ควรจัดให้มีลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่พักมูลฝอย	การดูแล-บำรุงรักษา
๑. ตั้งอยู่ในที่สูง น้ำท่วมไม่ถึง ๒. มีระยะห่างจากสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่เก็บอาหาร ไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร ๓. อยู่ในจุดที่ขนย้ายมูลฝอยได้สะดวก ๔. ที่พักควรมีลักษณะเป็นโรงเรือน มีหลังคา ๕. ขนาดของที่พักมูลฝอย ควรมีความจุอย่างน้อย ๑ - ๑.๕ เท่าของปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน ๖. ผนังของโรงเรือนแยกเป็น ๒ ส่วน คือ ผนังส่วนล่างก่ออิฐถือปูนทึบขัดมันเรียบ สูงจากพื้นประมาณ ๑ เมตร ผนังส่วนบนทำเป็นตาข่ายมุ้งลวด ๗. ยกสูงจากพื้นดินประมาณ ๒๐ เซนติเมตร ๘. พื้นเป็นคอนกรีตขัดมันเรียบ และมีความลาดเอียงอย่างน้อย ๑ : ๒๐ ไปสู่รูเปิดระบายน้ำเสีย ๙. มีทางระบายน้ำเสียรอบที่พักมูลฝอย และเป็นชนิดรางเปิด ๑๐. มีประตูเปิด – ปิด ๑๑. มีแสงสว่างในที่พักมูลฝอย อย่างน้อย ๕๐ ลักซ์	๑. แยกขยะไว้ในถุง/ถังหรือภาชนะรองรับขยะตามแต่ละประเภท ๒. ล้าง/ทำความสะอาดถังและสถานที่ไม่ให้มีน้ำขัง และไม่มีกลิ่นรบกวน ๓. จัดเก็บขยะที่คัดแยกมูลฝอยให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้เป็นที่เพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรค

ผลกระทบจากมูลฝอยประเภทต่างๆ

๑. การปนเปื้อนต่อผิวดิน เกิดจากการนำมูลฝอยกองทิ้งหรือขุดหลุมทิ้งโดยไม่ถูกหลักวิชาการ ทำให้สารเคมีและน้ำเหลืองจากมูลฝอยปนเปื้อนอยู่ในดิน ทำให้สภาพดินเสีย

๒. การเกิดมลพิษต่ออากาศ เกิดจากการเผามูลฝอยในที่กลางแจ้ง หรือในเตาเผาที่ไม่ได้มาตรฐานก่อให้เกิดควันและสารมลพิษในอากาศ

๓. การปนเปื้อนต่อน้ำและแหล่งน้ำ ผลกระทบโดยตรงเกิดจากการทิ้งมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรกกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ

๔. เป็นแหล่งอาหาร แหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรคและแหล่งแพร่เชื้อโรค การจัดการมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น ภาชนะใส่มูลฝอยไม่ปิดมิดชิด หรือมีขนาดไม่เพียงพอ การเก็บรวบรวมที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือกำจัดไม่ถูกต้อง เมื่อมีจำนวนมากขึ้นจะทำให้มีโอกาสแพร่กระจายเชื้อโรคติดต่อสู่สิ่งแวดล้อมได้

๕. การเกิดเหตุรำคาญและทัศนียภาพไม่น่าดู เกิดจากการรวบรวม เก็บขน และกำจัดมูลฝอยไม่หมดหรือไม่ดีพอ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน

แนวทางการกำจัดมูลฝอย

ระบบการกำจัดมูลฝอย	แนวทาง
หน่วยงานราชการท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมารับไปกำจัดต่อ	มูลฝอยที่เกิดขึ้นในเรือนจำ ควรเก็บรวมรวมให้หมดแต่ละวัน โดยรวบรวมในถุงและมัดปากถุงให้เรียบร้อย มารวบรวมไว้ในที่พักมูลฝอยก่อน เพื่อรอหน่วยงานราชการท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมารับไปกำจัดต่อไป
การหมักทำปุ๋ย (Composting)	การนำมูลฝอยที่มีสารอินทรีย์เป็นองค์ประกอบหลักมาแปรสภาพด้วยการหมัก มีขั้นตอนคือ แยกขยะมูลฝอยส่วนที่ไม่อาจย่อยสลายโดยธรรมชาติออก เช่น พลาสติก โลหะ กระเบื้อง แก้ว ฯลฯ จากนั้นนำขยะมูลฝอยไปหมักในที่ที่มีอากาศ โดยอาศัยกระบวนการทางชีววิทยาและจุลินทรีย์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีอยู่ในมูลฝอย ซึ่งการหมักมี ๒ ระบบ คือ ระบบหมักภายใต้สภาวะที่มีอากาศ โดยที่การหมักภายใต้สภาวะที่มีอากาศจะย่อยสลายเร็วกว่า และปราศจากกลิ่นเหม็นเมื่อการย่อยสมบูรณ์ ปกติจะใช้เวลาหมักประมาณ ๓๐ วัน แต่ถ้าใช้เครื่องออกซิเจน ใช้เวลาในการหมักประมาณ ๕ – ๗ วัน และระบบหมักภายใต้สภาวะไร้อากาศ จะใช้เวลาในการหมักประมาณ ๒ – ๖ เดือน หรืออาจถึง ๑ ปี เพื่อใช้สำหรับปรับปรุงคุณภาพดิน หรือเติมสารอาหาร (N,P,K) แล้วใช้เป็นปุ๋ยสำหรับต้นไม้ได้
การฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล (Sanitary Landfill)	นำขยะมูลฝอยมาเทฝังหรือกลบในพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ เป็นพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือพื้นที่ด้อยคุณค่าทางการเกษตร แล้วใช้เครื่องจักรกลบอัดให้แน่นและใช้ดินกลบทับเป็นชั้น ๆ กลบขยะให้มิดชิดโดยจัดเตรียมมาตรการป้องกันน้ำชะขยะไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน ป้องกันกลิ่นเหม็นและการแพร่กระจายของเชื้อโรคสู่สภาพแวดล้อมโดยรอบ เลือกใช้วัสดุกันซึม เช่น ดินเหนียวอัดแน่นและแผ่นเยื่อสังเคราะห์ร่วมกับใช้วิธีการเดินท่อระบายน้ำเพื่อรวบรวมน้ำชะขยะมูลฝอยจากใต้บริเวณฝังกลบมาทำการบำบัดก่อนปล่อยสู่สภาพแวดล้อม และเหตุรำคาญอื่น ๆ สารอินทรีย์ที่มีอยู่ในชั้นขยะมูลฝอยจะถูกย่อยสลายตามธรรมชาติโดยจุลินทรีย์ในกระบวนการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Decomposition) ทำให้ขยะมูลฝอยยุบตัว เกิดก๊าซมีเทน และน้ำเสียขึ้นในชั้นของขยะมูลฝอย ต้องมีมาตรการระบบควบคุมก๊าซ โดยจัดให้มีท่อระบายก๊าซในชั้นขยะมูลฝอยที่ถูกฝังกลบได้ระบายออกสู่บรรยากาศ โดยฝังท่อระบายก๊าซลงไปในชั้นฝังกลบขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันการระเบิดจากการขยายตัวของก๊าซ และถูกเผาทิ้งโดยติดตั้งหัวเผาซึ่งอยู่สูงจากพื้นที่ฝังกลบ ประมาณ ๓ – ๔ เมตร และต้องมีมาตรการจัดให้มีระบบระบายน้ำฝน เพื่อป้องกันการไหลนองไปผสมกับน้ำชะขยะมูลฝอยในบริเวณพื้นที่ที่จะฝังกลบไม่เสร็จ วิธีที่นิยม ได้แก่ การดาดพื้นด้วยวัสดุที่ป้องกันการไหลของน้ำได้ดี เช่น การใช้แผ่นวัสดุกันซึมสังเคราะห์ (Geomembrane) หรือแผ่นพลาสติกชนิดทนความหนาแน่นสูง (High Density Polyethylene) ปูทับบนชั้นดินเหนียว นอกจากนี้ต้องการวางท่อรวบรวมน้ำเสียเพื่อไปบำบัด โดยวางเหนือชั้นวัสดุกันซึมสังเคราะห์

/ แนวทาง...

แนวทางการกำจัดมูลฝอย (ต่อ)

ระบบการกำจัดมูลฝอย	แนวทาง
การฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) (ต่อ)	วิธีฝังกลบขยะมูลฝอย มี ๓ วิธี ๑. วิธีกลบบนพื้นราบ (Area Method) เป็นวิธีกลบเริ่มจากระดับดินเดิมโดยไม่มีการขุดดิน ทำการบดอัดขยะมูลฝอยตามแนวราบก่อน แล้วค่อยบดอัดทับในชั้นถัดไปสูงขึ้นเรื่อยๆ จนได้ระดับตามที่กำหนด จำเป็นต้องทำคันดินตามแนวขอบพื้นที่เพื่อทำหน้าที่เป็นผนังหรือขอบยันการบดอัดขยะมูลฝอย และทำหน้าที่ป้องกันน้ำเสียที่เกิดจากการย่อยสลายของขยะมูลฝอยไม่ให้ซึมออกข้างนอก ๒. วิธีฝังกลบแบบขุดร่อง (Trench Method) เป็นวิธีฝังกลบที่เริ่มจากระดับที่ต่ำกว่าระดับดินเดิม โดยทำการขุดดินลึกลงไปให้ได้ระดับตามที่กำหนดแล้วจึงเริ่มบดอัดขยะมูลฝอยให้เป็นชั้นบาง ๆ ทับกันหนาขึ้นเรื่อย ๆ จนได้ระดับตามที่กำหนดด้วยระดับน้ำใต้ดินอย่างน้อยระดับก้นร่องหรือพื้นล่างอยู่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดินไม่น้อยกว่า ๑.๐ เมตร โดยยึดระดับน้ำในฤดูฝนเป็นเกณฑ์ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนต่อน้ำในดิน ไม่จำเป็นต้องทำคันดิน ๓. วิธีฝังกลบแบบหุบเขา (Canyon Method) เป็นวิธีฝังกลบบนพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นแอ่งขนาดใหญ่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรืออาจเกิดจากการขุดบ่อ
การเผา (Incineration)	การเผามูลฝอยในเตาเผามีข้อดีคือกำจัดได้รวดเร็ว ช่วยสามารถลดปริมาตรมูลฝอยลงได้ร้อยละ ๘๐ – ๙๐ แต่ข้อเสียคือค่าก่อสร้างสูง และค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบควบคุมมลพิษที่ระบายออกจากปล่องค่อนข้างแพง ซึ่งต้องเผาในเตาเผามูลฝอยโดยเฉพาะ โดยทั่วไปอุณหภูมิเผาไหม้ภายในเตาเผา ควรอยู่ระหว่าง ๘๕๐ – ๑,๒๐๐ องศาเซลเซียส จึงจะสามารถเผามูลฝอยได้อย่างสมบูรณ์ สิ่งที่เหลือจากการเผาไหม้จำเป็นต้องนำไปกำจัดด้วยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
การนำเศษอาหารไปเลี้ยงสัตว์	มูลฝอยประเภทเศษอาหารจากแดนสูทกรรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย ทำให้ปราศจากเชื้อโรค โดยการต้มให้เดือดก่อนนำไปเลี้ยงสัตว์

ที่มา : สำนักจัดการกากของเสียอันตรายและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ , กันยายน ๒๕๔๗

แนวทางการลดขยะมูลฝอย

การป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยที่สำคัญ คือ การลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด (Source reduction) โดยอาศัยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน การลดปริมาณขยะมูลฝอยจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่การเก็บรวบรวม ขนส่ง การคัดแยกและใช้ประโยชน์ ตลอดจนการกำจัดขั้นสุดท้าย ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้หลักการดังนี้

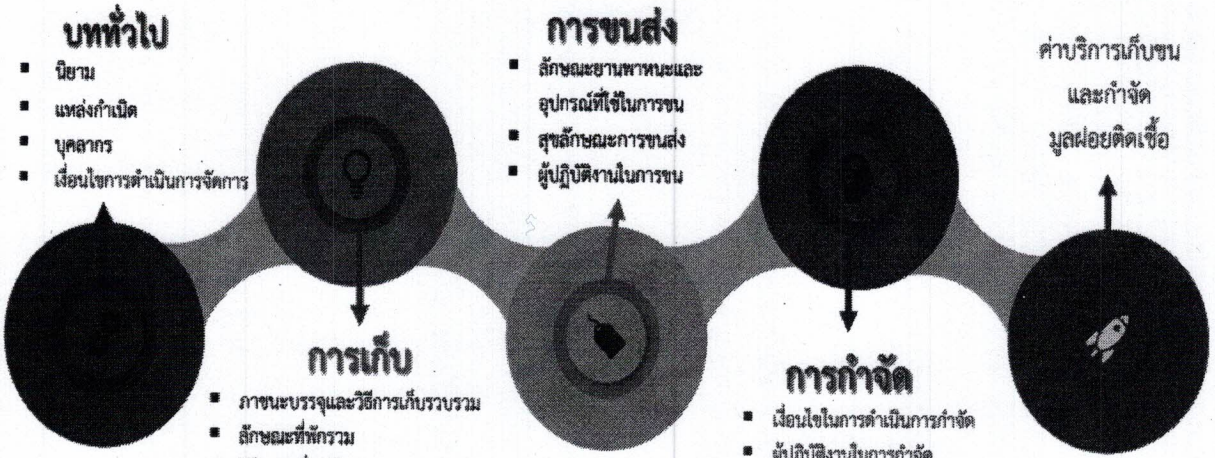
แนวทางการลดขยะมูลฝอย	หลักการ
๑. การปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะมูลฝอย (Refuse)	๑.๑ การปฏิเสธการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย รวมทั้งขยะมูลฝอยที่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือขยะมูลฝอยมีพิษอื่นๆ ๑.๒ หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น ๑.๓ หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียว หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานต่ำ ๑.๔ ไม่สนับสนุนร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย ๑.๕ ลดหรืองดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกใช้สินค้าหรือผลติภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ
๒. การเลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตได้ (Return)	๒.๑ เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้ หรือมีส่วนประกอบของวัสดุรีไซเคิล เช่น การใช้ขวดแก้วแทนขวดพลาสติกสามารถคืนขวดได้ หรือการการเลือกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว ฉลากลดโลกร้อน ฉลากลดคาร์บอน ๒.๒ เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์หลังจากการบริโภค
๓. การใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำจนกว่าบรรจุภัณฑ์จะเสื่อมสภาพการใช้งาน (Reuse)	๓.๑ เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาใช้ได้มากกว่า ๑ ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ประจุไฟฟ้าใหม่ได้ ๓.๒ บำรุงรักษาเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้น ๓.๓ บริจาคหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า และเครื่องมือใช้สอยอื่น
๔. เลือกใช้สินค้าแบบเติม ไม่เพิ่มขยะเกินความจำเป็น (Refill)	การเลือกซื้อสินค้าชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก สบู่เหลว น้ำยาล้างจาน
๕. การซ่อมแซมเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ (Repair)	ซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก เช่น การซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด
๖. การแยกขยะให้ง่ายต่อการไปแปรรูป (Recycle)	การนำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ถุงพลาสติกซ้ำ ถุงผ้า ถุงกระดาษ และกล้องกระดาษ ชวดน้ำดื่ม เป็นต้น
๗. การใช้ให้น้อยลดการใช้ของฟุ่มเฟือย เลือกสินค้าที่มีอายุการใช้งานนาน ๆ (Reduce)	เป็นการลดขยะตั้งแต่ต้นทาง และในปัจจุบันแทบทุกคนจะพกพา ถุงผ้า ในการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้า หรือใส่อุปกรณ์ เช่น พกแก้วน้ำ กล่องข้าว ปิ่นโต เป็นต้น

ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

ตัวอย่างประเภทวัสดุเพื่อการรีไซเคิล

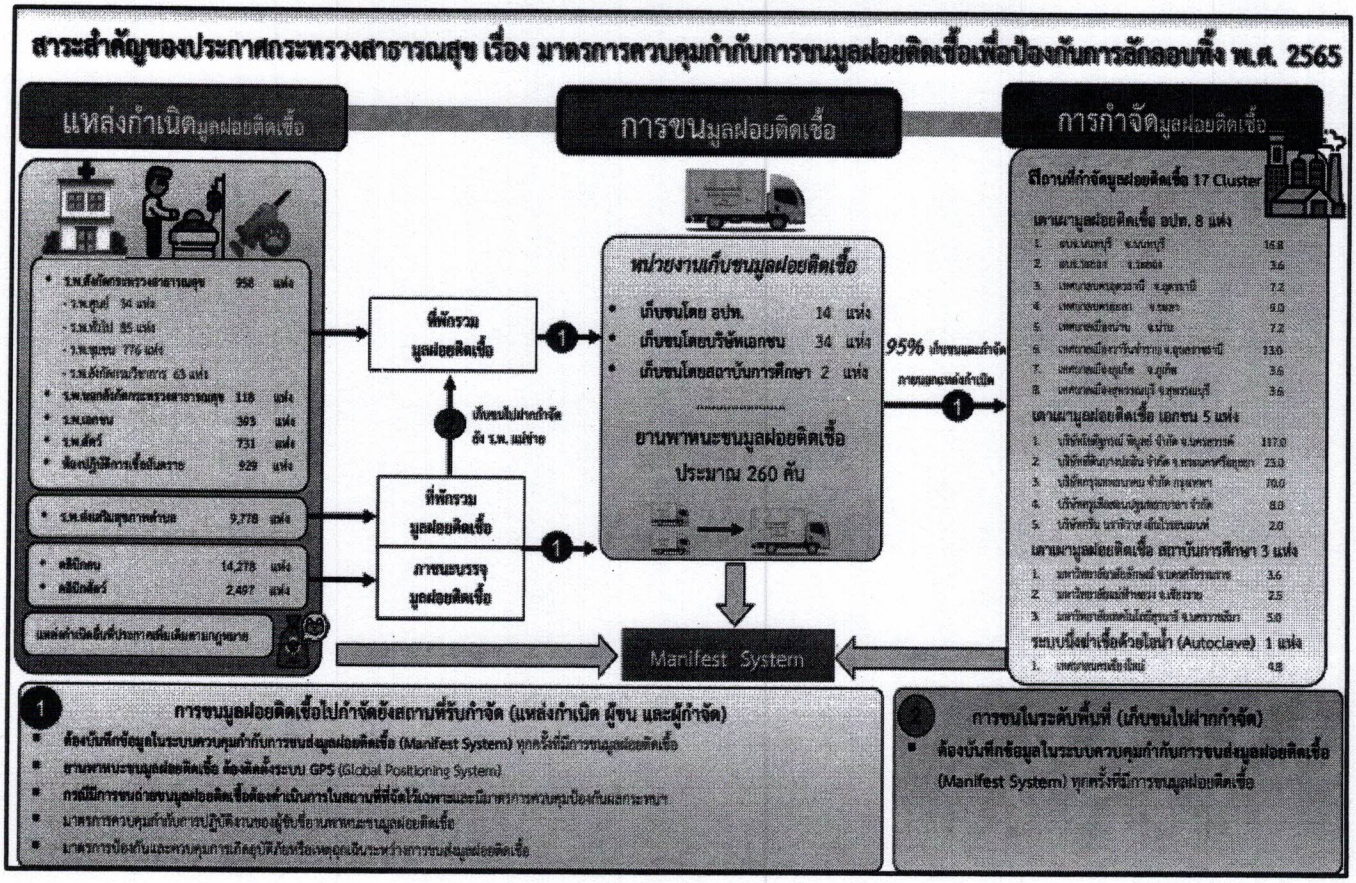
ประเภท	ชนิดวัสดุที่แยก	การจัดการ
๑. โลหะ ได้แก่ เหล็ก อะลูมิเนียม สแตนเลส สังกะสี ทองแดง เป็นต้น	- เหล็ก เช่น ตะปู เหล็กเส้น เหล็กฉาก - สังกะสี เช่น กระป๋องเครื่องดื่ม กาแฟ นม สี ฯลฯ - ทองแดง เช่น สายไฟเก่า - อะลูมิเนียม เช่น กระป๋องและฝาทำจากอะลูมิเนียม	- คัดแยกจัดเก็บตามประเภทรายการ - ทำความสะอาด ทำให้วัสดุแบน
๒. แก้ว	- ขวดแก้ว เช่น ขวดน้ำเปล่า ขวดแก้วใส	- ใส่ในกล่องลังตามเดิมให้ครบเต็มลัง - ขวดแก้วเป็นใบควรแยกจัดเก็บ
๓. กระดาษ	- กล่องนมและน้ำผลไม้	- ดึงหลอดออก บีบให้แบนใช้กรรไกรผ่าออก - ล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง
	- กล่องลังกระดาษแข็งสีน้ำตาล	- คลี่กล่องให้เป็นแผ่นวางซ้อนเก็บเป็นมัด
	- เศษกระดาษ - หนังสือพิมพ์ - กระดาษสี เช่น วารสาร นิตยสาร	- แผ่ออกเป็นแผ่นเรียบ เก็บรวมกัน - เก็บรวบรวมให้เป็นมัด
๔. พลาสติก	- โพลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต (PET หรือ PETE) เช่น ขวดน้ำดื่มใส ขวดน้ำมันพืช น้ำอัดลม เป็นต้น	- เทน้ำออกให้หมด - แยกตามประเภท เช่น ขวดน้ำใส/ขาวขุ่น/พลาสติกเหนียว/พลาสติกหูหิ้วที่สะอาด - ถุงพลาสติกต่าง ๆ ผึ่งให้แห้ง สะอาดควรพับหรือรีดใส่ถุงเก็บรวบรวม
	- โพลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (HDPE) เช่น ขวดน้ำดื่มขุ่น ขวดนม น้ำยาทำความสะอาด ยาสระผม เป็นต้น	- ขวดพลาสติกรวมสี แยกใส่ถุงเก็บรวบรวม เช่น ขวดใส่แชมพู/สบู่ - ขวดขาวขุ่น บีบให้แบน
	- โพลิไวนิลคลอไรด์ (PVC) เช่น ท่อน้ำประปา สายยางใส กระเบื้องยาง แผ่นพลาสติกปูโต๊ะ เป็นต้น	- คัดแยก จัดเก็บตามประเภท

สาระสำคัญของกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

สาระสำคัญของกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทมูลฝอยหรือแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้ออื่นที่ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565

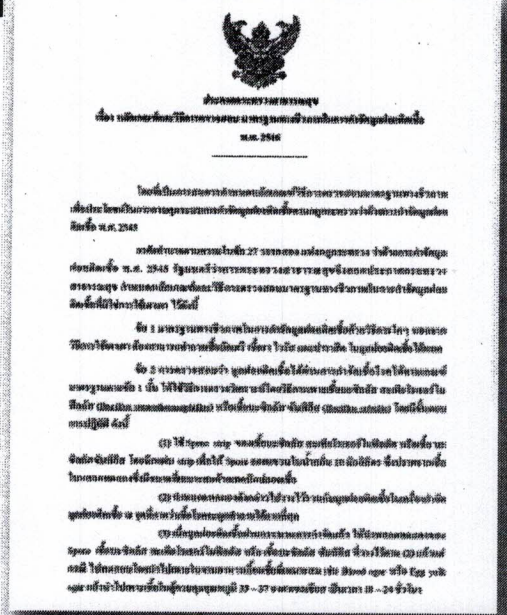
วัตถุประสงค์

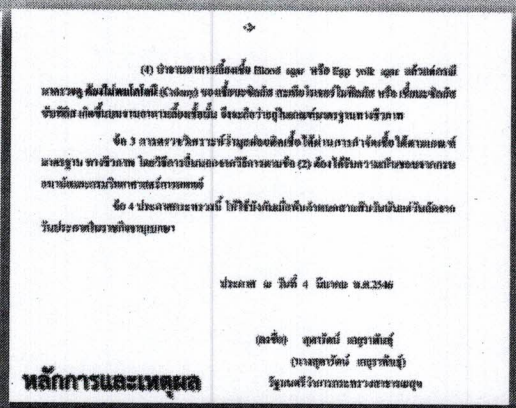
สภาวการณ์ในปัจจุบันมูลฝอยติดเชื้อได้ขยายขอบเขตการเกิดมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดอื่น **ประกอบกับมีโรคติดต่อที่ต้องการใช้มาตรการในการควบคุมที่เหมาะสม** แต่การกำหนดเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อยังไม่ครอบคลุมมูลฝอยติดเชื้อบางประเภทหรือจากบางแหล่งกำเนิด ทำให้มูลฝอยติดเชื้อดังกล่าวไม่ได้ถูกจัดการอย่างถูกต้องตามมาตรฐานและสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพ

ระยะเร่งด่วน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ (เพิ่ม)	ประเภทมูลฝอยติดเชื้อ	อัตราการเกิด (กก./คน/วัน)
• ศูนย์แยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation; CI)	• วัสดุไม่มีคมที่ปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง น้ำมูก น้ำลาย เช่น หน้ากากอนามัย ผ้าอนามัย กระดาษทิชชู สำลี ภาชนะใส่อาหารพร้อมบริโภคแบบใช้ครั้งเดียว หรือชุดป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้แล้ว	1.50
• สถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine Facilities)	• วัสดุมีคมที่ปนเปื้อนหรืออาจปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง น้ำมูก น้ำลาย เช่น เข็มฉีดยา ใบมีด หรือวัสดุมีคมอื่นๆ	1.32

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565

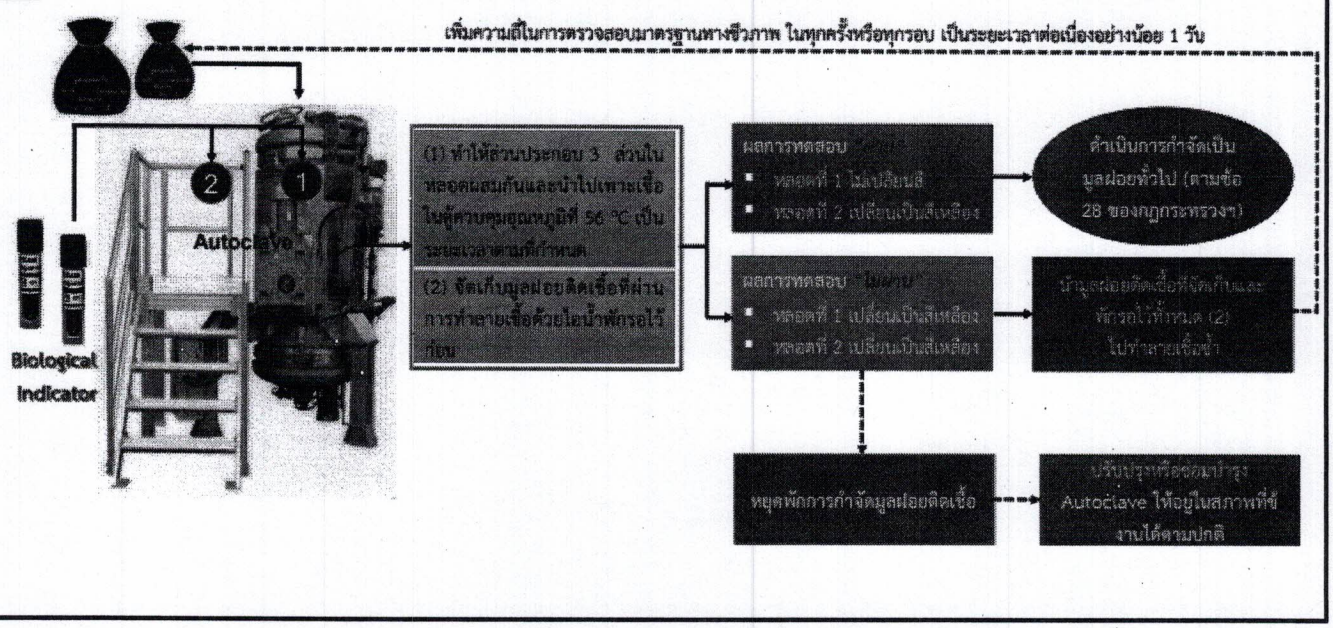

หลักการและเหตุผล

- เชื้อจุลชีพที่ใช้ทดสอบเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพ (Biological Indicator) มีการเปลี่ยนแปลงชื่อทางวิทยาศาสตร์เป็น " *Geobacillus Stearothermophillus*"
- เทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ทดสอบ (Spore Test) และเทคนิควิธีการตรวจวิเคราะห์/วิธีการเพาะเชื้อมีการเปลี่ยนแปลง
- หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 (ต่อ)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 (ต่อ)

เทคโนโลยีทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ (Autoclave)

- ไอน้ำที่มีความร้อนสูงผ่านพื้นผิวของมูลฝอยติดเชื้อ ทำให้เชื้อโรคที่ปนเปื้อนในมูลฝอยติดเชื้อถูกทำลายไป
- สภาวะที่มีประสิทธิภาพในการทำลายจุลินทรีย์และสปอร์ของแบคทีเรีย คือ อุณหภูมิไม่น้อยกว่า 121° C ระยะเวลา 30 นาที
- การตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ ด้วยตัวบ่งชี้ทางจุลชีววิทยา หรือ "Spore Test" ใช้สปอร์ของเชื้อ Geobacilus Stearothermophius
- รายงานผลการตรวจวิเคราะห์มาตรฐานทางชีวภาพให้ อปท. ทราบภายในวันที่ 5 ของเดือน

